JÄRVAVECKAN
research

RAPPORTSERIE

Sverigerapporten 2026 – Efter valet

DELRAPPORT

Fri att välja?

Hur fritt upplever människor att de kan rösta? Boende i Sveriges utsatta områden och i övriga Sverige efter riksdagsvalet 2026

Järvaveckan Research · Stiftelsen Järvaveckan
Undersökningen är genomförd av Indikator Opinion
Kunskapspartner: Catarina och Sven Hagströmers stiftelse
Oktober 2026

Fri att välja?
Delrapport i Järvaveckan Researchs rapportserie Sverigerapporten 2026 – Efter valet
Utgiven av Stiftelsen Järvaveckan, oktober 2026
Undersökningen är genomförd av Indikator Opinion
Kunskapspartner: Catarina och Sven Hagströmers stiftelse

Diagrammen får publiceras fritt med källangivelsen ”Järvaveckan Research/Indikator Opinion”.

Kontakt:
Ahmed Abdirahman, samhällsanalytiker och vd för Stiftelsen Järvaveckan
Ahmed.Abdirahman@jarvaveckan.se
073 907 75 09

Innehåll

Förord 4
Sammanfattning 5
1. Inledning 6
2. Att berätta sitt partival och att rösta annorlunda är olika saker 6
3. Fler upplever att påtryckningar accepteras i området 8
4. Unga upplever oftare att det accepteras att berätta sitt partival i området 9
5. Nio procent uppger egna erfarenheter av påtryckningar 10
6. Sju procent har uppfattat påtryckningar från släktnätverk, församlingar eller föreningar 11
7. Om undersökningen 12
8. Om Järvaveckan Research 12

Förord

Rätten att rösta fritt och hemligt är demokratins grund. Men ett fritt val handlar inte bara om det som händer i vallokalen. Det handlar också om huruvida man kan berätta vad man röstar på, och om man kan rösta annorlunda än sin familj och sina vänner utan att det kostar något.

Inför riksdagsvalet 2026 publicerade Järvaveckan Research rapportserien Sverigerapporten 2026 – Före valet. I den här delrapporten i rapportserien Sverigerapporten 2026 – Efter valet frågar vi hur fritt människor upplever att de kan välja, i Sveriges utsatta områden och i övriga Sverige.

Resultaten visar ett socialt tryck som behöver tas på allvar. De visar också att det berör en minoritet, och att unga i hela landet oftare än äldre upplever att de kan vara öppna med sitt partival. Båda bilderna behövs för att förstå läget.

Med Sverigerapporten 2026 – Efter valet vill vi bidra med ett bredare kunskapsunderlag om hur väljarna själva har upplevt mandatperioden och valet, och synliggöra både likheter och skillnader mellan människor som bor i utsatta områden och i övriga Sverige.

Arbetet med rapportserien har möjliggjorts med stöd från Catarina och Sven Hagströmers stiftelse. Vi är mycket tacksamma för stödet, som har gjort det möjligt för oss att bidra med ny kunskap och fler perspektiv på väljarnas verklighet efter riksdagsvalet 2026. Jag vill också tacka alla som har tagit sig tid att svara, och Indikator Opinion som har genomfört undersökningen

Ahmed Abdirahman
Samhällsanalytiker och vd för Stiftelsen Järvaveckan

Sammanfattning

En av fyra i utsatta områden: Att rösta annorlunda än familj och vänner accepteras inte

Var fjärde boende i utsatta områden upplever att det i bostadsområdet inte är accepterat att rösta på ett annat parti än familj, släkt och vänner. I övriga Sverige är motsvarande andel 15 procent. Dessutom uppger dubbelt så många i utsatta områden (nio procent) att de upplevt påtryckningar att rösta på ett visst parti eller en viss kandidat inför valet, jämfört med fyra procent i övriga Sverige.

Huvudresultat

- I utsatta områden upplever 26 procent att det inte är accepterat i bostadsområdet att rösta på ett parti som ens vänner, familj eller släkt inte röstar på. I övriga Sverige är andelen 15 procent.
- En majoritet, 53 procent i utsatta områden och 65 procent i övriga Sverige, upplever att det är helt eller delvis accepterat.
- Att öppet berätta vilket parti man röstar på upplevs som accepterat av ungefär 57 procent i båda grupperna.
- I utsatta områden upplever 23 procent att det är accepterat att någon utsätts för påtryckningar av vänner, familj eller släkt att rösta på ett visst parti, mot 13 procent i övriga Sverige.
- Nio procent i utsatta områden har själva upplevt påtryckningar inför valet, mot fyra procent i övriga Sverige. Bland 18–29-åringar är andelarna nio respektive tio procent.
- Unga upplever oftare än äldre att det accepteras att berätta sitt partival: 67 mot 43 procent i utsatta områden.
- Sju procent i utsatta områden har uppfattat påtryckningar i bostadsområdet från släkt- eller familjenätverk, religiösa församlingar eller etniska eller kulturella föreningar, mot två procent i övriga Sverige.

1. Inledning

Inför riksdagsvalet 2026 publicerade Järvaveckan Research rapportserien Sverigerapporten 2026 – Före valet, en valundersökning bland boende i Sveriges utsatta områden och i övriga Sverige. Efter valet har en uppföljande undersökning genomförts i utsatta områden, som redovisas i rapportserien Sverigerapporten 2026 – Efter valet. För att jämföra resultaten har en parallell datainsamling genomförts där samma frågor ställts till ett slumpmässigt urval av personer som bor i övriga Sverige. Frågorna ställdes i Indikator Opinions eftervalsundersökning 2026 och drygt 3 500 personer har deltagit i de två urvalen.

Undersökningen belyser tre olika saker: vad människor upplever accepteras i bostadsområdet, om de själva har upplevt påtryckningar inför valet och om de har uppfattat att påtryckningar förekommit i området.

2. Att berätta sitt partival och att rösta annorlunda är olika saker

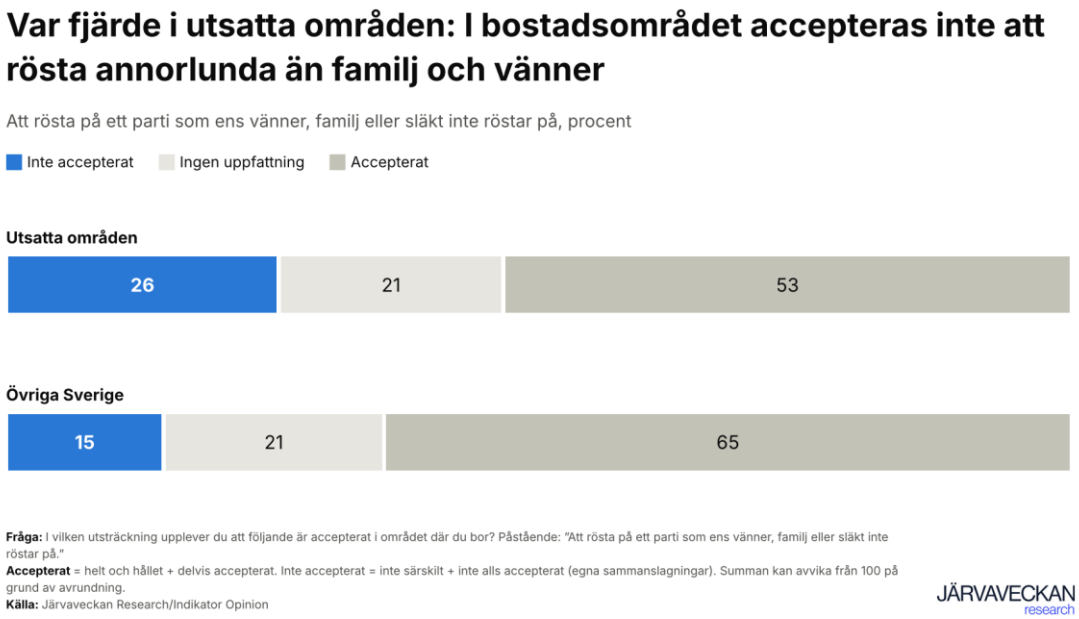
I utsatta områden upplever 26 procent att det inte är särskilt eller inte alls accepterat i bostadsområdet att rösta på ett parti som ens vänner, familj eller släkt inte röstar på. Motsvarande andel i övriga Sverige är 15 procent.

Samtidigt upplever en majoritet i utsatta områden, 53 procent, att det är helt eller delvis accepterat. I övriga Sverige är andelen 65 procent.

Frågan gäller uppfattningar om vad som accepteras i bostadsområdet. Den visar inte om de svarandes egen familj accepterar deras partival eller vilka konsekvenser det skulle få för dem att rösta annorlunda.

När frågan i stället gäller att öppet berätta vilket parti man röstar på är skillnaden mellan områdena liten. Ungefär 57 procent i båda grupperna upplever att det är helt eller delvis accepterat där de bor.

> *– Att berätta sitt partival och att rösta annorlunda än sin omgivning är två olika saker. Resultaten visar att vi behöver skilja mellan dem för att förstå hur människor uppfattar normerna i sitt bostadsområde, säger Ahmed Abdirahman, samhällsanalytiker och vd för Stiftelsen Järvaveckan.*

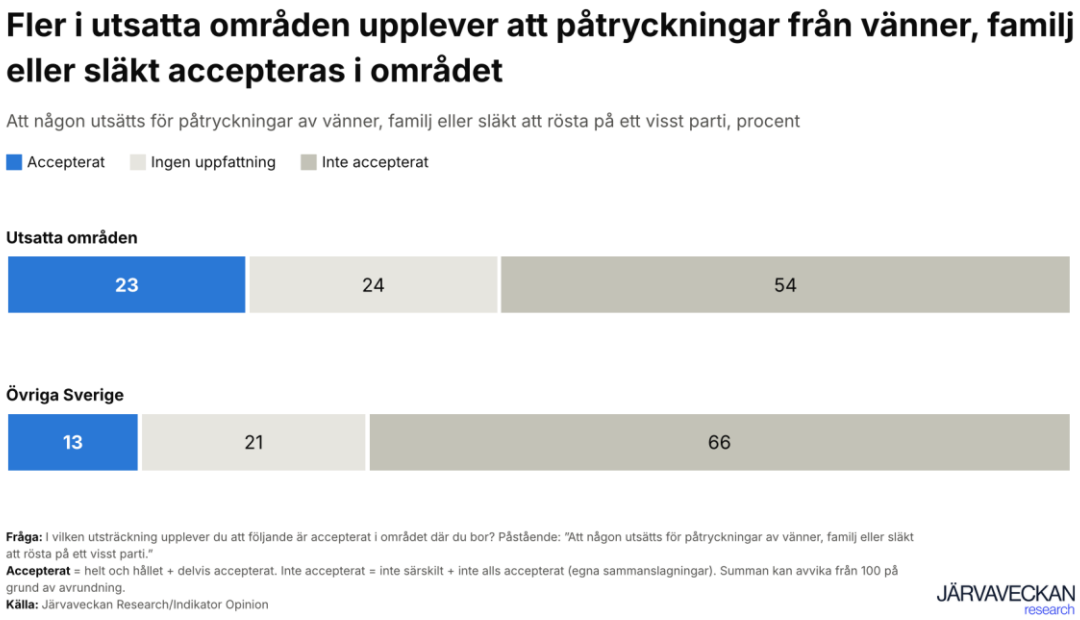

Figur 1. Upplevd acceptans i bostadsområdet för att rösta på ett annat parti än vänner, familj eller släkt. Utsatta områden och övriga Sverige.

3. Fler upplever att påtryckningar accepteras i området

I utsatta områden upplever 23 procent att det är helt eller delvis accepterat i bostadsområdet att någon utsätts för påtryckningar av vänner, familj eller släkt att rösta på ett visst parti. I övriga Sverige är andelen 13 procent.

En majoritet i utsatta områden, 54 procent, upplever att sådana påtryckningar inte är särskilt eller inte alls accepterade. Även här gäller svaren uppfattningar om vad som accepteras i området, inte om den svarande själv har utsatts.

Figur 2. Upplevd acceptans i bostadsområdet för att någon utsätts för påtryckningar av vänner, familj eller släkt. Utsatta områden och övriga Sverige.

4. Unga upplever oftare att det accepteras att berätta sitt partival i området

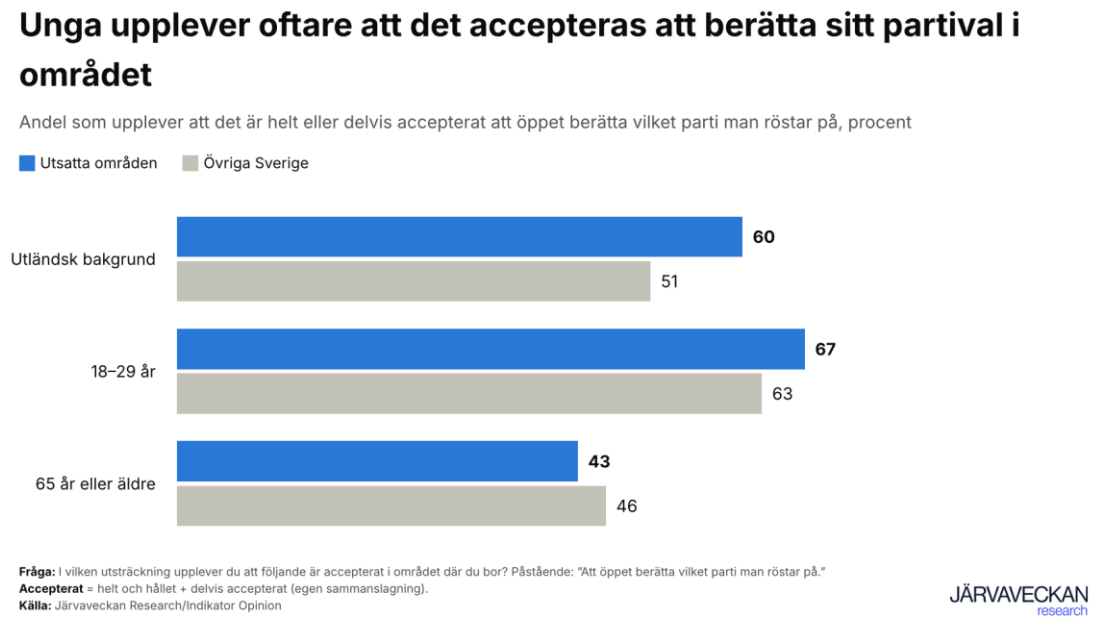
Inom utsatta områden finns tydliga skillnader i hur accepterat det upplevs vara att öppet berätta vilket parti man röstar på.

Bland boende med utländsk bakgrund upplever 60 procent att det är helt eller delvis accepterat i bostadsområdet. Bland dem med svensk bakgrund är andelen 50 procent.

Ännu större är skillnaden mellan unga och äldre. Bland 18–29-åringar i utsatta områden upplever 67 procent att det är accepterat, jämfört med 43 procent bland personer som är 65 år eller äldre. Det är en skillnad på 24 procentenheter.

Generationsmönstret återkommer i övriga Sverige, där motsvarande andelar är 63 respektive 46 procent.

> *– I utsatta områden upplever personer med utländsk bakgrund oftare än personer med svensk bakgrund att det accepteras att öppet berätta sitt partival i bostadsområdet. Men ännu större är skillnaden mellan unga och äldre. Den generationsskillnaden ser vi också i övriga Sverige, säger Ahmed Abdirahman.*

Figur 3. Upplevd acceptans i bostadsområdet för att öppet berätta sitt partival, efter bakgrund och ålder.

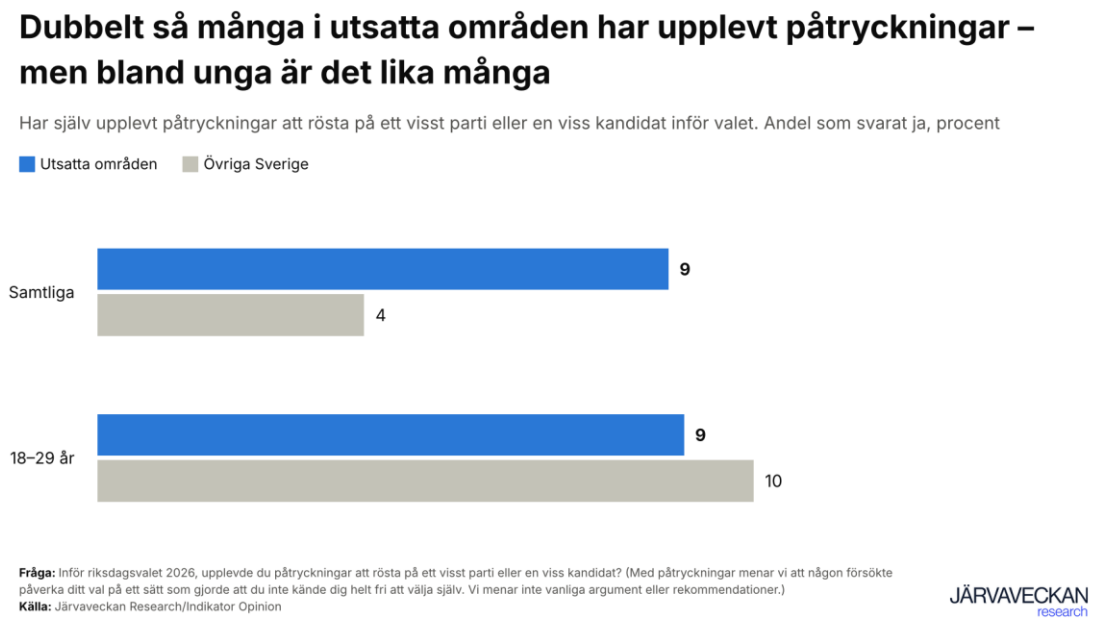
5. Nio procent uppger egna erfarenheter av påtryckningar

I en separat fråga fick deltagarna svara på om de själva upplevde påtryckningar att rösta på ett visst parti eller en viss kandidat inför valet. I undersökningen definierades påtryckningar som försök att påverka en persons partival på ett sätt som gjorde att personen inte kände sig helt fri att välja själv. Vanliga politiska argument eller rekommendationer räknades inte som påtryckningar.

I utsatta områden svarar nio procent ja. I övriga Sverige är andelen fyra procent.

Bland unga är egna erfarenheter av påtryckningar ungefär lika vanliga i utsatta områden som i övriga Sverige. Bland 18–29-åringar uppger nio respektive tio procent att de upplevde påtryckningar inför valet.

> *– Egna erfarenheter av påtryckningar är vanligare i utsatta områden sett till samtliga svarande. Men bland unga ligger andelarna nära varandra. Det är en viktig del av bilden, säger Ahmed Abdirahman.*

Figur 4. Egna erfarenheter av påtryckningar inför valet. Samtliga och 18–29-åringar.

6. Sju procent har uppfattat påtryckningar från släktnätverk, församlingar eller föreningar

Sju procent av de svarande i utsatta områden uppger att de under valrörelsen uppfattat påtryckningar på människor i bostadsområdet från större släkt- eller familjenätverk, religiösa församlingar eller trossamfund, eller etniska eller kulturella föreningar. I övriga Sverige är motsvarande andel två procent.

Med påtryckningar avses här försök att påverka en persons val på ett sätt som gjorde att personen inte kände sig helt fri att välja själv. Vanliga argument eller rekommendationer omfattas inte.

Inom utsatta områden är andelen åtta procent bland boende med svensk bakgrund och sju procent bland dem med utländsk bakgrund.

Resultatet gäller vad de svarande har uppfattat i bostadsområdet, inte om de själva har utsatts. Den sammanslagna andelen omfattar personer som angett minst en av de tre aktörstyperna. Den visar inte hur många som uppfattat påtryckningar från flera av dem.

Figur 5. Uppfattade påtryckningar i bostadsområdet från släkt- eller familjenätverk, religiösa församlingar eller etniska eller kulturella föreningar.

7. Om undersökningen

Delrapporten ”**Fri att välja?**” är en del av Stiftelsen Järvaveckans eftervalsundersökning 2026 och rapportserien Sverigerapporten 2026 – Efter valet och publiceras inom ramen för Järvaveckan Research. Undersökningen har genomförts av det oberoende undersökningsinstitutet Indikator Opinion på uppdrag av Stiftelsen Järvaveckan. Indikator Opinion har ansvarat för datainsamling och undersökningens genomförande. Frågorna ställdes i Indikator Opinions eftervalsundersökning i utsatta områden och drygt 3 500 personer har deltagit i de två urvalen.

Datainsamlingen genomfördes den 25 september–8 oktober 2026. Totalt deltog 1 643 personer från områden runt om i Sverige som Polismyndigheten klassificerade som utsatta områden. Deltagarna har bjudits in till undersökningen via Kivra (svarsfrekvens 15 procent). I övriga Sverige svarade 1 871 personer, främst via Indikator Opinions slumpmässigt rekryterade panel (deltagarfrekvens 49 procent).

Resultaten för utsatta områden har viktats efter ålder och uppskattat partival. Resultaten för övriga Sverige har viktats efter kön, ålder och partival.

Undersökningen och rapportserien Sverigerapporten 2026 har möjliggjorts med stöd från Catarina och Sven Hagströmers stiftelse.

8. Om Järvaveckan Research

Järvaveckan Research är Stiftelsen Järvaveckans kunskapsverksamhet som tar fram faktarapporter och undersökningar om människors attityder och levnadsvillkor i Sverige, i frågor som demokrati, ekonomi, försvar och välfärd. Fokus ligger på befolkningsgrupper som sällan nås av traditionella undersökningar och på hur deras situation skiljer sig från eller liknar befolkningen i övrigt. Hittills har ett 40-tal rapporter och undersökningar publicerats. Stiftelsen Järvaveckan är en nationell ideell organisation som är partipolitiskt och religiöst obunden.